

ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ З БЕЗПЕКОЗНАВСТВА

*Максименко Н. Т.
Полтава, Україна*

У сучасних умовах одним із важливих завдань професійної підготовки майбутнього вчителя є його готовність до створення безпечного середовища, як частини життєвого, соціального середовища учня, яке виявляється у сукупності усіх освітніх факторів, що безпосередньо або опосередковано впливають на особистість у процесах навчання, виховання та розвитку; є певним виховним простором, в якому здійснюється розвиток особистості. Саме тому навчальна дисципліна «Безпекознавство» де розглядаються питання створення безпечного освітнього середовища, є важливим компонентом професійної підготовки в освітніх програмах Полтавського національного педагогічного університету по підготовці здобувачів освіти за спеціальністю 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини), 014.15 Середня освіта (Природничі науки). У даний час рішення комплексної проблеми безпеки стало основною умовою подальшого сталого розвитку людства для майбутніх студентів спеціальності 101 «Екологія».

Зміст курсу «Безпекознавство» включає теорію та практику ідентифікація потенційно небезпечних об'єктів та явищ для людини, здорового способу життя та захисту людини у різних небезпечних та надзвичайних ситуаціях, а також теорію та практику надання першої допомоги. Майбутні фахівці отримують знання про здоровий спосіб життя, про різні надзвичайні ситуації, їх наслідки та правила безпечної поведінки; заходи, що проводяться державою для захисту населення і територій у цілому, знання, які будуть актуальні для людини протягом усього її життя, і які їм будуть потрібні для здійснення їх професійної діяльності [1].

Забезпечити когнітивну та практичну складову курсу дозволяє застосування інноваційних технологій, які мають ряд переваг: творчий характер, спрямованість на підтримку індивідуального розвитку здобувачів освіти, надання студенту необхідного простору для прийняття самостійних рішень, вибір змісту та способів вчення та поведінки. Удосконалення освітніх методів у галузі формування індивідуальної культури безпеки студентів передбачає застосування педагогічних технологій: співпраці, групової взаємодії, розвиваючого навчання, методу проєктів, методу аналізу конкретних ситуацій у оптимізації даного процесу.

Застосування інтерактивних методів навчання при вивченні курсу «Безпекознавство» дозволяє: сформувати активну, самостійну та ініціативну позицію студентів у навчанні; розвинути насамперед універсальні навчальні дії (дослідні, рефлексивні, самооцінні); сформувати не просто вміння, а компетенції, тобто вміння безпосередньо пов'язані з досвідом їх застосування у практичній діяльності майбутніх фахівців; формують пріоритетність в розвитку пізнавального інтересу; реалізують принцип зв'язку з життям [2].

Так, при вивченні теми «Надання першої долікарської допомоги потерпілому» є ефективне інтегроване практичне заняття із запрошенням представників Полтавського обласного центру екстреної медичної допомоги та медицини катастроф, практична частина якого проводиться в аудиторії з відпрацюванням на сучасному оснащенні для демонстрації та тренуванні.

У своїй роботі під час проведення практичних занять з тем: «Небезпека забрудненого повітря на людський організм», «Оцінка небезпеки від забруднення ґрунту на людський організм», «Оцінка небезпеки від забруднення водного середовища на людський організм», «Небезпечний вплив від нітратів, пестицидів, радіонуклідів на організм людини», активно використовується методика роботи студентів малими групами. За такої форми організації занять реалізуються принципи проблемності, мотивації активної навчально-пізнавальної діяльності, контролю знань. Викладач організовує та координує освітню діяльність студентів. Слід зазначити, що робота з малими групами ефективна при проведенні проблемного типу заняття, що стимулює пізнавальну активність студентів. Студенти готуються до практичного заняття наперед запропонованому плану, а на самому занятті викладач ставить перед кожною малою групою окрему проблему на тему практичної роботи.

Студентська група поділяється на підгрупи: по чотири-шість осіб. За складом малі групи можуть бути двох видів: що об'єднують студентів з приблизно однаковими здібностями та всі групи з однаковим складом. Серед найбільш підготовлених студентів та згоди інших учасників групи у кожній призначається лідер. Його роль полягає в перевірці ступеня підготовленості студентів до заняття, розподілу завдань та управління ходом вироблення колективного рішення. Для управління діяльністю всіх груп доцільно призначити експертну групу з трьох-чотирьох осіб із найбільш підготовлених студентів. Експерти оцінюють зміст відповідей, правильність висновків, якість виконаних завдань, використовуючи бальну систему оцінки знань та враховуючи колективну та індивідуальну роботу студентів. Підсумкова оцінка виставляється з загальної кількості набраних балів. Роль студентів у групі на цьому занятті найактивніша.

Від них потрібно не тільки подати вирішення проблеми, але й обґрунтувати та захистити його у дискусії. Таким чином, при методично грамотній організації роботи з малими групами реалізуються принципи індивідуалізації та диференціалізації навчання, спрямовані на формування компетенцій студентів, необхідних для забезпечення безпеки життєдіяльності особи, суспільства та держави.

Звернення до власного життєвого досвіду студентів та життєвого досвіду їх друзів, без якого не обходиться жодна інтерактивна вправа, якраз і допомагає вирішувати завдання підвищення статусності предмета.

Предмет «Безпекознавство» здатний вирішити завдання, яке до цього не вирішувала жодна нормативна дисципліна, а саме: подолати фрагментарне базове знання через об'єднання фізики, хімії, біології, географії, історії та інших дисциплін в єдиний смисловий блок, який пояснює студенту, навіщо йому потрібні ці знання та як ними користуватися. Вибудовування міжпредметних зв'язків у процесі вивчення предмета дає нове бачення явищ, що вивчаються біологією, фізикою, хімією, екологією тощо, вказує на об'єктивно існуючі закони і тим самим робить інтегровані знання майбутніх з фахівців більш глибокими та практичними. Наприклад, географія – вміння знайти на карті район надзвичайної ситуації де є забрудненні ґрунти, вода повітря, дати оцінку стану забруднення на території; історія – вивчення позаштатних, надзвичайних ситуацій минулого, їхній вплив на сьогодення; фізика – радіонукліди та радіаційне забруднення; біологія – біологічні небезпеки та їх вплив на організм людини; хімія – властивості нітратів та пестицидів, побутова хімія, суспільствознавство – негативні явища суспільства – способи протистояти їм і таке інше. Найчастіше навіть студенти, які особливо цікавляться вищепереліченим предметам, у процесі вивчення основ безпекознавства вчать бачити природу тих чи інших речей, явищ, подій [4].

Практика показує, що широке використання міжпредметних зв'язків дозволяє формувати у майбутніх фахівців, такі міжпредметні вміння, як: встановити та пояснити причинно-наслідкові зв'язки явищ різної природи, систематизувати та узагальнити знання про загальний об'єкт вивчення, вирішувати завдання, що вимагають комплексного застосування знань, отриманих при вивченні різних предметів [2].

Таким чином, перевага використання міжпредметних зв'язків під час практичних занять із курсу «Безпекознавство» полягає в тому, що вони: розвивають системне, асоціативне мислення; інтегрують «Безпекознавство» до системи життєво необхідних знань; дають уявлення про шляхи вирішення та запобігання небезпечним ситуаціям; сприяють виробленню ситуаційного досвіду і що не менш важливо об'єктивно піднімають престиж науки «Безпекознавство». Сучасні

інтерактивні технології відіграють важливу роль у формування культури безпеки життєдіяльності їхня перевага полягає в тому, що студенти займають активну позицію у засвоєнні знань, зростає їхня мотивація до навчання, забезпечується активний процес виховання культури безпеки, формується готовність до попередження та подолання небезпечних ситуацій, що загрожують як окремій людині, так і суспільству в цілому. Виховання культури безпеки забезпечує підготовку майбутніх фахівців до поєднання особистої безпеки та безпеки інших людей у професійній діяльності та забезпечення сталого розвитку людства у цілому.

Список використаних джерел:

1. Баб'як О. С. *Безпека життєдіяльності* : Навч. посіб. / О. С. Баб'як, О. М. Сітенко, І. В. Ківа та ін. Х. : Ранок, 2000. 304 с.
2. Осипенко С. І., Іванов А. В. *Організація функціонального навчання у сфері цивільного захисту* : Навчальний посібник. К., 2008. 286 с.
3. Халмурадов Б. Д. *Безпека життєдіяльності. Перша допомога в надзвичайних ситуаціях* : Навч. посіб. К. : Центр навчальної літератури, 2006. 138 с.
4. Яремко З. М. *Безпека життєдіяльності* : Навчальний посібник. Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. Ів. Франка, 2005. 301 с.

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ

*Масовець Д. Б.
Полтава, Україна*

Проблема оцінювання результатів навчання є однією з найважливіших у педагогічній теорії та практиці. Вирішення цієї проблеми необхідно для оцінки ефективності педагогічних інновацій і технологій. У зв'язку з цим сучасна система освіти висуває вимогу: кожен педагог повинен прагнути до підвищення об'єктивності оцінювання, використання поряд з традиційними засобами контролю та інноваційні досягнення педагогічної науки.

В умовах сьогодення вища освіта вимагає від науково-педагогічних працівників опанування і впровадження інноваційних методів навчання й викладання, заснованих на мультимедійних, інформаційних програмах, системах передання знань. В умовах трансформаційних змін у вищій школі потребують постійного ретельного вивчення та науково-практичного обґрунтування питання кращого досвіду інноваційної освітньої діяльності; характеристики змісту інтерактивних форм навчання, специфіки їх використання у вищих навчальних закладах; індивідуалізовані, командні, проектні технології отримання знань,